

26419

2.0[01]

371

SZEGEDI EGYETEMI KÖNYVTÁR KIADVÁNYAI
41. SZ.

AZ IRODALMI MODERNIZMUS KÉRDÉSÉRŐL

VÁLOGATOTT CIKKBIBLIOGRÁFIA

I. RÉSZ

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: DÉR ENDRE

A 26419 | 82.0SB

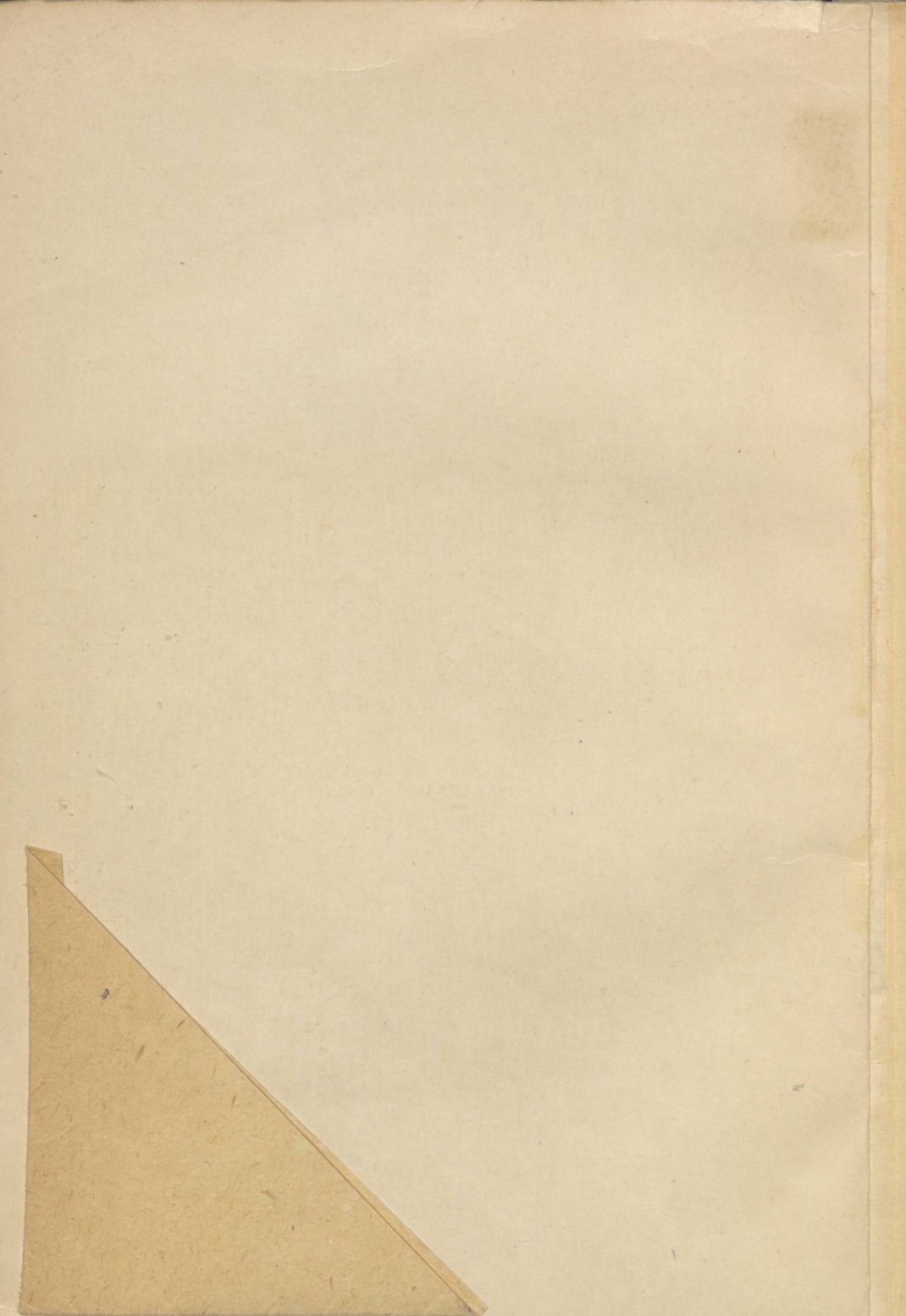
D51

STOP

KÉZIRAT GYANÁNT

SZEGED

1959

A 26419

AZ IRODALMI MODERNIZMUS KÉRDÉSÉRŐL

Válogatott cikkbibliográfia

I.rész.

Összeállította:

D é r E n d r e

Szeged

1959

82.0[0a]

J 71

Készült a Szegedi Tudományegyetem

«Zetaprinton» sokszorosító

gépén.

Kézirat gyanánt.

A

26419

SZTE Egyetemi Könyvtár

J000217479

Napjaink legizgalmasabb irodalompolitikai-irodalomesztetikai vitája, a modernizmus kérdésére vonatkozó vita mintegy másfél esztendő óta gyűrűzik, s lankadatlan szakmai és társadalmi érdeklődés kíséri.

E válogatott cikkbibliográfia a magyar-szakos hallgatókat, az irodalmárokat és irodalomkedvelőket szeretné segíteni abban, hogy a modernizmus-vita eddigi anyagát áttekinthessék. A vita nagyobb hullámokat Timár György „Izmusok, modernség, szocialista realizmus” c., az Élet és Irodalom 1958. júl. 4.-i számában megjelent cikke után vetett, ebben Timár, Kiss Lajosnak a Tiszatáj 1958. januári számában megjelent „Mai irodalmunk néhány kérdéséről” c. cikkének tételeivel vitatkozik. - Az összeállításnál főként az irodalmi lapokban megjelent cikkeket vettük figyelembe, a művészeti - film- és színházi lapokban lelhető cikkek közül csak azokat közöljük, melyek az írói alkotómódszer kérdéseit is érintik, s - ilyen vagy olyan irányban - állást foglalnak a dráma vagy filmforgatókönyv megalkotásának „modern” módszereit illetően.

A modernizmus kérdése magától értődően függ össze a szocialista realizmus elvi és gyakorlati problémáival. Összeállításunk éppen ezért a szocialista realizmus kérdéskörébe vágó cikkek egy részét is felöleli, főként azokat, melyek polémikus részleteket tartalmaznak a modernizmus elméletére vonatkozóan. A „népi” írók kérdésével foglalkozó vitacikkek közül csak azokra voltunk tekintettel, melyek az irodalmi modernizmus problémáit - többé vagy kevésbé - közvetlenül érintik.

E gyűjtemény nem törekedhet teljességre, hiszen az irodalmi modernizmusra vonatkozó vitának - érzésünk szerint - ma még csupán a derekánál tartunk. Ezért a vitacikkek gyűjtését folytatjuk, s a további anyagot a vita befejeződése után (2. részként) közreadjuk.

Az összeállításnál időbeli sorrendet alkalmaztunk, mivel
ily módon szemléletesebb, érzékletesebb a vita képe, hullámzása.
Külföldi szerzőket csak akkor vettünk figyelembe, ha írásaik
magyar szaktapban is napvilágot láttak, s ezzel feltehetően
jobban befolyásolták a magyar vitaforumokon folyó vita
állását. A vidéki folyóiratok vonatkozó cikkeit ugyancsak közöl-
jük, érzékeltetve, hogy a vidéki kulturális központok is élénken
részt vettek a fölvetődő kérdések megoldásában.

Cikkbibliográfiánk ez első részét 1959. április 17-én lezár-
tuk.

- 1. KIRÁLY István: A költő /József Attila/ és korunk. Tiszatáj, 1957^{febr.} 1-2.p.
dec.
- 2. TOLNAI Gábor: A mai irodalmi kritikánk helyzetéről. Népszabadság, 1957.oct.13. 2./15./ évf. 242.sz. 11.p.
- 3. KEMÉNY György: A tojás. /Félicien/ Marceau komé-
diája a Nemzeti Színházban. Népszabadság, 1957.nov.14. 2.
/15./évf.239.sz. 4.p.
- 4. TOLNAI Gábor: József Attiláról. Kortárs, 1958.jan.
2.évf.1.sz. 49-57.p.
- 5. SÜKÖSD Mihály: Költészet és filozófia. Kortárs, 1958.
jan. 2.évf.1.sz. 124-127.p.
- 6. KISS Lajos: Mai irodalmunk néhány kérdéséről.
Tiszatáj, 1958.jan. 1.p.
- 7. MOLNÁR József: Juhász Ferenc nyelvi forradalma.
A Könyvtáros, 1958.jan. 8.évf. 1.sz. 52-54.p.
8. JANKOVICH Ferenc: Életszerűség az irodalomban.
Veszprémi Szemle, 1958.jan.-márc. 2.évf. 1.sz. 1-5.p.
- 9. SZABOLCSI Miklós: Egy nemzedék arca? /15 fiatal
költő 105 verse./ Kortárs, 1958.febr. 2.évf.2.sz. 273-279.p.
- 10. SZABOLCSI Gábor: A »magyar műhely« és a tör-
ténelem parancsa. /Németh László koncepciója/. Tiszatáj,
1958.febr. 1.p.
- 11. SZABÓ György: Merre tart az újrealizmus? A
Könyvtáros, 1958.febr. 8.évf. 2.sz. 131-132.p.
- 12. BNAGY László: Polémia a fiatal költőkről. /Szabol-
csi Miklós: Egy nemzedék arca? c. cikkével kapcsolatos ref-
lexiók/. Kortárs, 1958.márc. 2.évf.3.sz. 448-455.p.

- 13. DIÓSZEGI András: A száműzött költő. Juhász Gyula születésének 75.évfordulójára. Népszabadság, 1958.ápr.8. 16.évf. 83.sz. 4.p.
- 14. KAZIMIR Károly: Uton a korszerű színház felé. Film-Színház-Muzeika, 1958.ápr.25. 2.évf.17.sz. 7-8.p.
- 15. TÖRÖK Endre: Költészet és intellektus. /Valérij Brjusov munkásságáról/. Kortárs, 1958.máj. 2.évf.5.sz. 691-697.p.
- 16. ERDŐS László: Módszer és világnézet. Kortárs, 1958.máj. 2.évf.5.sz. 746-749.p.
- 17. SÁNDOR Iván: /Karel/ Capek: Emilia Marty titka. Bevezető és utószó a József Attila Színház bemutatójához. Film-Színház-Muzeika, 1958.máj.30. 2.évf. 22.sz. 10-11.p.
- 18. PÁNDI Pál: Elsüllyedt irodalom? /Az illegalitás éveinek kommunista irodalmáról/. Népszabadság, 1958.jun.1. 16.évf.129.sz. 7-8.p.
- 19. RÉVAI József: József Attila költészetéről. Kortárs, 1958.jun. 2.évf. 6.sz. 803-821.p.
- 20. SZABOLCSI Gábor: Szocialista irodalom - vagy tájirodalom. Tiszatáj, 1958.jun. 1.p.
21. DOBOSSY László: A mai francia költészet. Világ-irodalmi figyelő, 1958.4.évf. 2.sz. 113-128.p.
- 22. PÁNDI Pál: Kert és kertészet. /Irodalmi örökségünk/. Élet és irodalom, 1958.jun.13. 2.évf. 24.sz. 3.p.
- 23. KEMÉNY György: Menekülés a valóság elől. /Mészöly Dezsa: Éva lánya. és Gyárfás Miklós: Lomb ezredes mennybemenetele c. színművének bírálata/. Népszabadság, 1958.jun.15. 16.évf. 141.sz. 7.p.

- 24. PÁNDI Pál: Klasszicitás és korszerűség. /Irodalmi örökségünk./ Élet és Irodalom, 1958.jun.20. 2.évf.25.sz. 1 p.
- 25. ANTAL Gábor: Realizmus és folytonosság. Jegyzetek mai magyar prózáírók műveinek kiadásáról. Élet és Irodalom, 1958. jun. 27. 2.évf.26.sz. /5/ p.
- 26. HÁMORI Ottó: A modern drámáról. Film-Színház-Muzsika, 1958.jun.28. 2.évf.25.sz. 4-5.p.
1. + 27. TIMÁR György: Izmusok, modernség, szocialista realizmus. Élet és Irodalom, 1958.jul.4. 2.évf.27.sz. 5.8.p.
- 28. ROMÁN J. István: Kosztolányi /Dezső/ egzisztencializmusa. Kortárs, 1958.jul. 2.évf.7.sz. 87-90.p.
- 29. SÜKÖSD Mihály: Weöres /Sándor/ és világa. Kortárs, 1958.jul. 2.évf.7.sz. 93-102.p.
- 30. HORVÁTH Zsigmond: Világnézet - módszer - kompozíció. Kortárs, 1958.jun. 2.évf.7.sz. 909-931.p.
- 31. KISS Lajos: "Atomkorszak" vagy szocializmus. Gondolatok egy verseskönyv olvasásához. /Simon István: Paccirtaszó./ Tiszatáj, 1958.jul. 1.p.
2. + 32. ERDŐS László: Irodalom és modernség. Vita Timár Györggyel. Élet és Irodalom, 1958.jul.18. 2.évf. 29.sz. 3-4.p.
3. + 33. SZABOLCSI Gábor: Törvény vagy lehetőség? Hozzászólás a modernség-vitához. Élet és Irodalom, 1958. jul.25. 2.évf.30.sz. 1-2.p.
- h. + 34. SZABÓ György: Veszélyes elméletek. Vita az irodalmi modernségről. Élet és Irodalom, 1958.aug.1. 2.évf. 31.sz. 7.p.

— 35. FÖLDÉNYI Ervin - LÉVAI Béla: Ketten a két Németország színházi életéről. Film-Színház-Muzsika, 1958, aug. 8. 2.évf.32.sz. 18-19.p.

— 36. PÓK Lajos: James Joyce. /1882-1941/. /Író portré/. A Könyvtáros, 1958, aug. 8.évf.8.sz. 602-603.p.

5 + 37. SÜKÖSD Mihály: A "modern" költészetről. Hozzászólás a vitához. Élet és Irodalom, 1958, aug. 15. 2.évf. 33.sz. 3.p.

— 38. JÁNOSI János: Izlés és világnézet. Élet és Irodalom, 1958, aug. 29. 2.évf.35.sz. 3.p.

39. SZIGETI József: Művészi alkotás és pártosság Lukács György esztétikájában. Társadalmi Szemle, 1958, júl.-aug. 13.évf. 7-8.sz. 46-61.p.

6 + 40. /MESTERHÁZI Lajos/ (M.L.): A modern művészetért. Élet és Irodalom, 1958, szept. 5. 2.évf.36.sz. 1-2.p.

7 + 41. KISS Lajos: Élet és esztétika. Kortárs, 1958, szept. 2.évf.9.sz. 418-422.p.

— 42. LENGYEL Balázs: Kassák-parabola /Kassák Lajos/. Kortárs, 1958, szept. 2.évf.9.sz. 423-436.p.

— 43. PÁRTOS Géza: Szimbólumok és pszichológia a "Szállnak a darvak" rendezői munkájában. Filmvilág, 1958, szept. 15. /1.évf./ 15.sz. 18-20.p.

8
2 + 44. HÉRA Zoltán: Alkotás és világnézet. Népszabadság, 1958, szept. 21. 16.évf.224.sz. 7.p.

— 45. SÓTÉR István: Németh László társadalmi drámái. Népszabadság. 1958. szept. 21. 16. évf. 224. sz. 8. p.

— 46. CZIBOR János: Főutca. /Filmkritika/. Filmvilág. 1958. okt. 1. /16. évf./ 16. sz. 18-19. p.

— 47. ERDŐS László: Szocialista realizmus és hagyomány. A /Berthold/ Brecht kalendárium margójára. Élet és Irodalom. 1958. okt. 3. 2. évf. 40. sz. 7. p.

— 48. MOLNÁR Erik: Irracionalizmus és észlönösség. Kortárs. 1958. okt. 2. évf. 10. sz. 569-571. p.

— 49. ORTUTAY Gyula: A népi irók kérdéséről. Kortárs. 1958. okt. 2. évf. 10. sz. 572-583. p.

— 50. B. NAGY László: Kodolányi /János/ történelmi regényei. Kortárs. 1958. okt. 2. évf. 10. sz. 593-604. p.

— 51. BIRÓ Yvette: Panasztétel filmkritika ügyében. /Czibor Jánosnak a «Főutca» c. filmről írott kritikájával vitázik/. Filmvilág. 1958. okt. 15. /16. évf./ 17. sz. 20-21. p.

+ 52. FÁBIÁN István: Modernség a mai nyugati irodalomban. /Rész/ Jelenkor. 1958. okt. 1. sz. 69-72. p.

53. ILLÉS László: Élményköltészet és szimbólizmus. /Heinrich Heine: Erlebnisdichtung und Symbolismus c. tanulmányának bírálata/. Világirodalmi Figyelő. 1958. 4. évf. 3. sz. 301-303. p.

— 54. NAGY István: Regényszerkezet és írói világnézet. /Rész/ Élet és Irodalom. 1958. okt. 24. 2. évf. 43. sz. 1. p.

55. HAJDU Ferenc: Pesti emberek. Measterházi Lajos drámája a Néphadsereg Színházában. Népszava. 1958. okt. 26. 8. évf. 253. sz. 4. p.

— 56. NAGY István: Regény-szerkezet és írói világnézet. /2. rész./ Élet és Irodalom. 1958. okt. 31. 2. évf. 44. sz. 3. p.

+ 57. KISS Lajos: Szegedi fiatalok. Egy antológia elé. Tiszatáj. 1958. nov. 1. p.

— 58. PÁNDI Pál: Szellemidézés. Egy nemzedék sorsa. Élet és Irodalom. 1958. nov. 7. 2. évf. 45. sz. 5. l. o. p.

? — 59. TIMÁR György: Jegyzetek mai lírákról egy új verseskönyv kapcsán. Garai Gábor: Ének gyógyulásért. Élet és Irodalom. 1958. nov. 7. 2. évf. 45. sz. 9. p.

— 60. BOTTLIK Sándor: Konasztantyin Pausztovszkij. /1892 - /. /Író-portré/. A Könyvtáros. 1958. nov. 8. évf. 11. sz. 842-843. p.

— 61. BAJOMI LÁZÁR Endre: Marcel Aymé. /1902 - /. /Író-portré/. A Könyvtáros. 1958. nov. 8. évf. 11. sz. 843-844. p.

— 62. TRENCSENYI-WALDAPFEL Imre: Revizionizmus az esztétikában. /Lukács György esztétikai szemléletének bírálata./ Élet és Irodalom. 1958. nov. 14. 2. évf. 46. sz. 5. p.

— 63. NEMES Károly: Film és valóság. A filmszerzéség kérdéséhez. Filmvilág. 1958. nov. 15. /Lévi./ 19. sz. 10-11. p.

— 64. ZELINSZKIJ, Kornyej: Szabadunk költészetéről. Élet és Irodalom. 1958. nov. 28. 2. évf. 48. sz. 1. 12. p.

— 65. KOGAN, L.: Mi is a neorealizmus? Filmvilág, 1958.
dec. /1.évf./ 20.sz. 1-5.p.

9 + 66. KIRÁLY István: A modernizmusról. Kortárs, 1958.
dec. 2.évf.12.sz. 910-921.p

— 67. /PÓK Lajos/ P.L.: Egzisztencialista irodalom. A
Könyvtáros, 1958dec. 8.évf.12.sz. 939.p.

— 68. KRAJKÓ András: Mítosz és valóság. /Rész./
Tiszatáj, 1958dec. 1-2.p.

69. FÁBIÁN István: Modernség a mai nyugati irodalom-
ban. /2.rész./ Jelenkor, 1958dec. 2.sz. 21-28.p.

— 70. NEMES Károly: Ifjúság és film. /Az ifjúsági film
problémáiról/ Filmvilág, 1958dec.15. /1.évf./ 21.sz. 18-19.p.

71. MIHÁLYI Gábor: Roger Martin du Gard és a XX.
századi "dekadens" irodalom. Világirodalmi Figyelő, 1958
4.évf.4.sz. 385-388.p.

— 72. BÖLÖNI György: Új horizontok, Élet és Irodalom,
1958dec.23. 2.évf.51-52.sz. 1.p.

10 + 73. SZOBOLJEV, L/eonyid/: A jelenkor és az irodalom.
- előadása az OSzSszSzK Írószövetségének alakuló kongressz-
zusán. Élet és Irodalom, 1958dec.23. 2.évf.51-52.sz. 3.p.

74. ANTAL Gábor: Nem vagyunk angyalok-ördögök.
/Állásfoglalás a mai magyar színművek és regények "beteg-
sége": az öncélú szatirizálás, a naturalista és groteszk ele-
mek túlhangsúlyozása ellen./ Magyar Nemzet, 1959.jan.4.
15.évf.3.sz. 9.p.

75. RÓNAI György: Kassák /Lajos/ és az izmusok. Irodalomtörténet. 1959.jan. 47.évf.1.sz. 43-53.p.

— 76. BAJOMI LÁZÁR Endre: Hervé Bazin /1917 - / /A "modern" eszközökkel dolgozó francia prózairó portréja./ A Könyvtáros. 1959.jan. 3.évf.1.sz. 45-46.p.

— 77. KRAJKÓ András: Mítosz és valóság. /2.rész./ Tiszatáj. 1959.jan. 13.évf.1.sz. 1.p.

78. KOCZKÁS Sándor: Az ember "Szépbe szőtt hite..." Ady /Endre/ és mai költészetünk. Magyar Nemzet. 1959.jan. 27. 15.évf.22.sz. 4.p.

79. NAGY Péter: "Szüreti fiú". Mai magyar elbeszélők seregszemléje. Magyar Nemzet. 1959.febr.15. 15.évf.39.sz. 9.p.

80. VÉRI Lajos: Simon István: Pacsirtaszó /c.versesekötetéről/ Kiskunság. 1959.jan.-febr. 103-III.p.

① 81. GELENCSÉR Géza: A szocialista realizmus főbb esztétikai problémái. Jelenkor. 1959.febr. 3.sz. 76-85.p.

82. TUSKÉS Tibor: Gondolatok egy versesekötetről. /Stetka Éva: Az ébredés partjái./ Jelenkor. 1959.febr. 3.sz. 86-89.p.

③ + 83. A felszabadulás utáni magyar irodalom néhány kérdéséről. A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága Kulturális elméleti munkaközösségének vitaindító tézisei. Kortárs. 1959.márc. 3.évf.3.sz. 417-437.p.

④ + 84. SZABOLCSI Gábor: Szocialista realizmus és modernizmus. Kortárs. 1959.márc. 3.évf.3.sz. 457-461.p.

2

5

+ 85. SZABOLCSI Miklós: Tüztánc. /A "Fiatal költők antológiájá"-nak bírálata./ Kortárs. 1959.márc. 3.évf.3.sz. 466-471p.

— 86. FENYŐ István: Fiatal novellisták útja. Élet és Irodalom. 1959.márc.20. 3.évf.12.sz. 8-9.p.

— 87. TÓTH Dezső: Horváth János irodalomszemléletéről. /Tanulmányok c. kötetével kapcsolatosan/. Irodalomtörténeti Közlemények. 1959. 63.évf.1.sz. 1-8.p.

— 88. KÉRI László: Tüztánc. Fiatal költők antológiája. Élet és Irodalom. 1959.ápr.3. 3.évf.14.sz. 9.p.

— 89. BIZÁM Lenke: A mítosz humanizálása. A /Thomas Mann/ József-tetralógia megjelenése alkalmából. Élet és Irodalom. 1959.ápr.3. 3.évf.14.sz. 9-11.p.

90. HAJDU Ferenc: Álmatlan évek. Uj magyar film/kritikája/. Esti Hírlap. 1959.ápr.4. 4.évf.79.sz. 2.p.

6

+ 91. WÉBER Antal: Regényirodalmunk néhány kérdéséről. Kortárs. 1959.ápr. 3.évf.4.sz. 607-615.p

7

+ 92. MARÓTI Lajos: Mai líra - modern líra. Kortárs. 1959.ápr. 3.évf.4.sz. 615-627.p.

— 93. TIMÁR György: Deszkekolostor. Hernádi Gyula novelláskötete. Élet és Irodalom. 1959.ápr.10. 3.évf.15.sz. 9.p.

8

+ 94. HÉRA Zoltán: Realizmus és modernizmus. Népszabadság. 1959.ápr.12. 17.évf.85.sz. 7.p.

95. MAÁR Gyula: Legujabb liránk. Gondolatok a Tűz-tánc antológiáról. A Könyvtáros. 1959. ápr. 9. évf. 4. sz. 290-291 p.

96. PÁNDI Pál: Álmatlan évek. /Filmkritika/. Filmvilág. 1959. ápr. 15. 2. évf. 8. sz. 3-5. p.

97. SZOBOLJEV, L/eonyid/: A szocialista realizmus az új világ tról gyakorlata. /Részletek - szegedi előadásából/. Tiszatáj. 1959. ápr. 13. évf. 4. sz. 1 p.

98. SZABOLCSI Gábor: Tűz-tánc. Fiatal költők antológiája. Tiszatáj. 1959. ápr. 13. évf. 4. sz. 10. p.

99. HAJDU Ferenc: A boldogtalanság művészete. Kolozsvári Grandpierre Emília regényéről. Élet és irodalom. 1959. ápr. 17. 3. évf. 16. sz. 9. p.

Az anyaggyűjtés során az alább felsorolt lapokat és folyó-
iratokat néztük át.

- Élet és Irodalom ✓
Esz Hirlap —
Film-Színház-Muzika —
Filmvilág —
Irodalomtörténet
Irodalomtörténeti Közlemények ✓
Jázkunság
Jelenkor |
Kiskunság
Kortára ✓
A Könyvtáros ✗ ✗
Magyar Filozófiai Szemle
Magyar Nemzet
Magyar Tudomány
Népművelés —
Népszabadság
Népszava —
Századok
Társadalmi Szemle
Tiszatáj ✓
Vasi Szemle
Veszprémi Szemle
Világirodalmi Figyelő
Lezárva: 1959. Apr. 17.

8945E
171

82.016
DS1

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

Arvanytarsu kerdse az elobb eltarolt lapokon es kerdse

A 26419

Tajehortals'

F. k. : Havasi Zoltán — Készült 300 példányban

Szegedi Nyomda V. 59-1916

F. v.: Vincze György